

Ajánlások a partnerség 2013 utáni kohéziós politikában való alkalmazásához¹

Mi, az Európai Civil Találkozó Aktív polgárság és civil részvétel szekciójának résztvevői megosztottuk és megvitattuk az európai kohéziós politika partnerség elvének érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatainkat. A gyakorlat számos jó példája mellett tudatában vagyunk komoly hiányosságoknak és vegyes eredményű gyakorlatnak is.

Hisszük, hogy az európai polgárok fokozott bevonása a döntéshozatali folyamatokba javítja a kormányzati politikák minőségét, relevanciáját és hatékonyságát, és biztosítja, hogy a gazdasági szempontok mellett a társadalmi és környezeti megfontolások is érvényesüljenek. A partnerség érdemi megvalósításához elengedhetetlen, hogy az Aarhusi Egyezmény elveit széles értelmezésben alkalmazzuk, és a partnerséghez az átláthatóság, az információkhoz és a jogsegélyhez való hozzáférés, valamint a szubszidiaritás társuljon.

A fentiek tükrében indokoltnak és szükségesnek tartottuk, hogy az alábbi ajánlásokat intézzük az európai és tagállami döntéshozókhoz, hogy a partnerség jobban érvényesülhessen a közös érdekében.

Jogi kitételek

Üdvözljük az Európai Bizottságnak a Kohéziós Jelentés következtetéseit tartalmazó közleményében² megfogalmazott azon szándékát és elvárását, hogy a partnerség fejlesztése érdekében „erősíteni kell a helyi és regionális szinten érintettek, a szociális partnerek és a civil társadalom képviselőit a politikáról folytatott párbeszédben és a kohéziós politika végrehajtásában egyaránt”, EU-s, nemzeti, regionális és helyi szinten.

Javasoljuk, hogy - a kohéziós folyamatok erősítése érdekében - mind az Európai Bizottság, mind az egyes országok kormányai ismerjék el és támogassák a non-profit szektor függetlenségét, beleértve törvényes jogát arra, hogy kampányokat folytasson, hogy megjegyzéseket fűzzön a Kormány politikájához, és hogy megkérdőjelezze annak politikáját, tekintet nélkül minden létező anyagi kapcsolatra, valamint hogy meghatározza és intézze saját ügyeit.

¹ Jelen dokumentum szövegét az „Európai Civil Találkozó 2011 – a 3. Európai Civil Napok” nevű európai uniós civil konferencia résztvevői fogadták el a rendezvény 2011. június 7-i záró plenáris ülésén. A dokumentum teljes szövege a Századvég Politikai Iskola Alapítvány szellemi tulajdonát képezi. A jogtulajdonos kinyilvánítja, hogy a szöveg részben vagy egészben kizárólag a forrás pontos megjelölésével használható fel.

² A gazdasági, szociális és területi kohézióról szóló ötödik jelentéssel kapcsolatos következtetések: a kohéziós politika jövője. COM(2010) 642/3. Brüsszel, 2010.11.09. *A projekt az Európai Unió pénzügyi támogatásával valósul meg*

Biztosítani kell, hogy a partnerségben résztvevő civil szervezetek - demokratikus választási folyamattal - saját maguk határozhassák meg képviselőiket. Ennek költségeit az adott országok kormányzati költségvetésébe kell illeszteni.

A kohéziós politika részeként garanciákat kell nyújtani arra, hogy a partnerség során a kormány álláspontjával ellentétes véleményeket megfogalmazó szervezeteket a továbbiakban semmilyen formában nem éri emiatt szankció, támogatásmegvonás vagy -elmaradás az állami/kormányzati oldal részéről. Amennyiben mégis felmerül a gyanú a politikai erőfölény nem kívánt alkalmazására, akkor az érintett civil szervezet közvetlenül fordulhasson EU szintű egyeztető (mediációs) testülethez.

A kohéziós politika pénzalapjait szabályozó új rendeletek tartalmazzanak minimális követelményeket a partnerségre vonatkozóan, beleértve az információhoz való hozzáférést, a partnerek szerepének pontosabb meghatározását és a bevonással járó ráfordítások kompenzálásának eljárásrendjét. A szabályozás tartalmazzon kötelező érvényű intézkedéseket a minden releváns érdekeltre, így a civil társadalomra kiterjedő érdemi társadalmi részvétel és partnerség megvalósítására, a programozás minden szakasza és szintje (európai, nemzeti és regionális), valamint a végrehajtás, a monitoring és az értékelés vonatkozásában.

A partnerség tárgya

A partnerségnek ki kell terjednie a kohéziós politikához kapcsolódó nemzeti és regionális stratégiák és programok előkészítésére, programozására, végrehajtására, monitoringjára és értékelésére. Ennek ki kell terjednie, az érdekeltek képviselőinek a nemzeti és regionális stratégiákat és operatív programokat kidolgozó munkacsoportokba, a monitoring bizottságokba, a projekt- és programértékelő munkacsoportokba való bevonására stb., de nem korlátozódhat kizárólag csak ezekre. Együttműködő, konszenzusra törekvő tervezésre van szükség, ahol valamennyi érdekelt a kezdetektől jelen lehet.

A közigazgatás, az irányító hatóságok és az érdekeltek kapacitásfejlesztése elengedhetetlen az összes partnerre kiterjedő, átlátható és hatékony együttműködés kultúrájának további fejlesztése érdekében, a tagállamokban és a tagjelölt országokban egyaránt. Készüljön útmutató az érdemi partnerség legjobb gyakorlatairól, eszközeiről és módszereiről, ezzel is előmozdítva a folyamatot és segítve a partnerségi eljárások kivitelezését.

Programozás

A Fejlesztési és Beruházási Partnerségi Szerződések alapját képező nemzeti és regionális reformstratégiákat és célokat a minden kormányzati szintet és érdekeltet – így a kedvezményezetteket és a civil társadalmat is – bevonó, széleskörű konzultációs folyamat

A projekt az Európai Unió pénzügyi támogatásával valósul meg

eredményeként kell kialakítani. Az EU és a tagállamok közötti szerződést annak megkötése előtt az érdekelteknek jóvá kell hagyniuk.

Az érdekeltek észrevételeit komolyan kell venni, így biztosítva, hogy a társadalmi és környezeti megfontolásokat is figyelembe veszik a gazdasági szempontok mellett. A hatóságok garantálják a munka közös voltának komolyságát, a véleményezők számára is könnyen érthető formában mutassák be a véleményezés lépéseit, szabjanak meg olyan határidőket a véleményezésre, mely alatt a véleményezők ténylegesen képesek lehetnek a dokumentum-tervezetek áttanulmányozására és javaslataik/állásfoglalásaik megfogalmazására (vagyis ésszerű időtartamot kell hagyni a reagálásra, számításba véve azt is, hogy a civil szervezetek is konzultálhassanak felhasználóikkal, ügyfeleikkel és támogatóikkal); továbbá a hatóságok válaszoljanak a dokumentum-tervezeteket véleményezőknél, és a véleményezési folyamat részeként adjanak magyarázatot az egyes észrevételek elfogadására vagy elutasítására.

A Szerződésre, a nemzeti és regionális reformstratégiákra és az operatív programokra készüljön stratégiai környezeti vizsgálat ezen dokumentumok tervezési folyamatával párhuzamosan és iteratív módon, teljesen nyitott és nyilvános eljárás keretében.

A legnagyobb infrastrukturális, ún. kiemelt projektek Európai Bizottság jóváhagyását igénylő rendszere maradjon meg, és biztosítsa a kiemelt projektek és kiválasztási feltételeik jóváhagyási folyamatának teljes átláthatóságát. A kiemelt projektek kidolgozásába és végrehajtásába széles körben közvetlenül vonják be a társadalmi partnerek képviselőit. Az ezen projektek kidolgozásához, végrehajtásához illesztendő társadalmi egyeztetési folyamat leírása képezze a tagállam által az Európai Bizottságnak elbírálásra leadandó dokumentáció részét.

Végrehajtás

A civil szakértőket vonják be a projekteket értékelő és kiválasztó munkacsoportokba. Biztosítani kell, hogy a civil oldal képviselőit erre a feladatra is a civil szervezetek saját maguk választhassák, demokratikus választási eljárás keretében. A projekteket értékelő és kiválasztó munkacsoport összetételét illetően különös figyelemmel kell lenni az összeférhetetlenségi szabályokra.

A kohéziós politika pénzalapjainak potenciális pályázói számára legyen biztosított az ingyenes képzés, segítség, tanácsadás a Technikai Segítségnyújtás keret terhére.

Egyes intézkedések (pl. szociális és közösségfejlesztés) esetén legyen kötelező feltétel a pályázó számára a civil szervezetekkel, ill. a célcsoportok képviselőivel való együttműködés.

A projekt az Európai Unió pénzügyi támogatásával valósul meg

Monitoring

Növelni kell a monitoring bizottságok hatáskörét (hogy az kiterjedjen az adott programozási és végrehajtási dokumentumok bármely módosítására és a programok „horizontális” teljesítményének vizsgálatára).

A kormányzati és nem kormányzati partnerek egyenlő arányban legyenek képviselve a monitoring bizottságokban, a regionális hatóságokat pedig – legyenek azok választott vagy kinevezett testületek – a kormányzati oldalhoz tartozóként tartsák számon.

A partnerek köre

A partnerség a következő szervekre terjedjen ki a helyi szinttől a regionálison és az országoson át az EU-s szintig: a köz- és a magánszféra szereplői, beleértve a szociális és gazdasági partnereket és a nem kormányzati szervezeteket, különös tekintettel a férfiak és nők esélyegyenlőségéért, a fogyatékosok esélyegyenlőségéért küzdőkre, az etnikai kisebbségéért és a környezetvédelmi követelmények integrációja által a fenntartható fejlődésért tevékenykedőkre. A fentiek rendelkezzenek választott képviselőkkel a kohéziós politika programjainak és alapjainak monitoring bizottságaiban is. A partnerség megvalósításánál külön figyelmet kell fordítani a speciális igényű, akadályoztatott csoportokra (szegények, idősek, romák stb.), hogy a hatóságok olyan, nem kizárólag internet alapú eszközöket használjanak, amelyek az érdemi részvételt biztosítják.

A fenti csoportok a tagállamok hatóságai által tiszteletben tartott, nyitott és autonóm eljárásban válasszák meg képviselőiket a monitoring bizottságokba, a programozó vagy projektértékelő munkacsoportokba és bármely más, partnerségi alapon szervezett testületbe.

A partnereknek a tervezésben, monitoringban, projektértékelésben vagy más, partnerségi alapon működő testületben való részvételével kapcsolatos közvetlen költségeit (pl. utazás) meg kell téríteni.

Az információhoz való hozzáférés és az átláthatóság

A kohéziós politika irányító hatóságai biztosítsák a programok, támogatások és projektek költségeinek és hatásainak teljes nyilvánosságát az EU állampolgárainak jobb tájékoztatása érdekében. Az információ mindig legyen időszerű és könnyen hozzáférhető, minden szinten. A tagállamok egy központi honlapon tegyék közzé a projektekre és programokra vonatkozó minden információt, beleértve a programozás és az ahhoz kapcsolódó társadalmi egyeztetés menetrendjét, az előkészítő dokumentumokat, a programokat, a projekt-kiválasztási kritériumokat és eljárásokat, a bizottságok összetételét és jegyzőkönyveit, a pályázatokat, a

A projekt az Európai Unió pénzügyi támogatásával valósul meg

Az Európai Unió Tanácsának Magyar Elnöksége

eu

2011.hu

www.m2011.hu/infocenter

környezeti hatásvizsgálatokat, a kiválasztott projekteket, a kedvezményezetteket, az audit, monitoring és értékelési kritériumokat és jelentéseket. A döntések előkészítésének, végrehajtásának és érvényesítésének folyamata legyen egyértelmű és mindenki számára hozzáférhető.

A kohéziós politika a kedvezményezettek szolgálatában

Üdvözljük az Európai Bizottságnak a kohéziós politika alapjaihoz kapcsolódó adminisztratív terhek csökkentésére, „az egyszerűsített kifizetési módszereknek” (szabványos egységköltségskálák és egyösszegű kifizetések) szélesebb körű alkalmazására irányuló kezdeményezését, valamint a jogosultsági szabályok olyan differenciálására vonatkozó javaslatát, amely „lehetővé tenné az adott politikákra, eszközökre és az érintett kedvezményezettekre jellemző sajátosságoknak megfelelő differenciálást.”

Mi is felhívjuk a tagállamokat, hogy kövessék ezt az utat, és dolgozzanak a kohéziós politika alapjaihoz való hozzáférést nehezítő adminisztratív és pénzügyi terhek csökkentésén, különös tekintettel a nem kormányzati szervezetek és a közszolgáltatásokat nyújtó szervezetek sajátosságaira. Készek vagyunk a civil szervezetek gyakorlati tapasztalataira építve további, az egyszerűsítés eszközeire vonatkozó javaslatokkal hozzájárulni ehhez a törekvéshez.

Üdvözljük a Bizottság azon felhívását is, hogy a tagállamok továbbra is támogassák az érdekeltek, szociális partnerek és civil társadalom különböző szintjei közötti párbeszédet. Ezért javasoljuk, hogy a tagállamok vezessenek be támogatási konstrukciókat a partnerség gyakorlatának elterjesztésére, a részvétel és a kapacitásfejlesztés támogatására.

Kérjük fenti javaslataink érvényesülésének évenkénti áttekintését, a nonprofit szektor képviselőivel közösen.

Budapest, 2011. június 7.

A projekt az Európai Unió pénzügyi támogatásával valósul meg

Az Európai Unió Tanácsának Magyar Elnöksége

2011.hu

www.2011.eu/forras

Irodalom:

- The need for a reform of the future EU Cohesion Policy: Putting Our Money Where Our Mouth Is. Position paper of the European Environmental NGO Coalition for Sustainable EU Funds. BirdLife International, Friends of the Earth Europe, CEE Bankwatch Network, WWF. January 2010
- Recommendations for the effective application of partnership principle in the implementation of programs funded from EU Structural and Cohesion Funds. SFteam for Sustainable Future. April 2010
- Recommendations for the future Cohesion Policy post-2013. EU Policy Comments. CEE Bankwatch Network, Friends of the Earth Europe. April 2011
- Commission white paper on European Governance (2001). http://ec.europa.eu/governance/index_en.htm
- Council Regulation 1083/2006 laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund and repealing Regulation (EC) No 1260/1999

A projekt az Európai Unió pénzügyi támogatásával valósul meg

Az Európai Unió Tanácsának Magyar Elnöksége

 2011.hu

www.m2011.eu/hu/en

